

To: [redacted] [redacted]@rivm.nl
From: [redacted] 5.1.2e
Sent: Tue 9/8/2020 11:11:05 AM
Subject: RE: echoscopisten-Covid
Received: Tue 9/8/2020 11:11:06 AM

Top! Dank nogmaals, fijn dat we dit zo snel kunnen afstemmen!

Met vriendelijke groet,

[redacted]
 5.1.2e
 5.1.2e

RIVM Centrum voor Bevolkingsonderzoek (PB 49) | Postbus 1 | 3720 BA Bilthoven
T: [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] | **M:** +31 (0) [redacted] [redacted] [redacted] | **Kamer** [redacted] [redacted] | **Aanwezig:** [redacted] [redacted]
www.rivm.nl | www.rivm.nl/down-edwards-patau-seo | www.onderzoekvanmijnongeborenkind.nl
Bezoekadres: Antonie van Leeuwenhoeklaan 9, 3721 MA Bilthoven

---

Van: [redacted] [redacted]@rivm.nl
Verzonden: dinsdag 8 september 2020 13:11
Aan: [redacted] [redacted]@rivm.nl
CC: [redacted] [redacted]@rivm.nl; [redacted] [redacted]@rivm.nl; [redacted] [redacted]@rivm.nl
 <[redacted]@rivm.nl>
Onderwerp: RE: echoscopisten-Covid

Ja, dat is prima

Van: [redacted] [redacted]@rivm.nl
Verzonden: dinsdag 8 september 2020 13:07
Aan: [redacted] [redacted]@rivm.nl
CC: [redacted] [redacted]@rivm.nl; [redacted] [redacted]@rivm.nl; [redacted] [redacted]@rivm.nl
 <[redacted]@rivm.nl>
Onderwerp: RE: echoscopisten-Covid

Dank [redacted] 5.1.2e Ik neem het zo over.

ik denk wel dat ze het fijn vinden als ze kunnen aangeven dat dit is afgestemd met het LCI-RIVM. Mogen ze dat wel opnemen in de nieuwsbrief?

Met vriendelijke groet,

[redacted]
 5.1.2e
 5.1.2e

RIVM Centrum voor Bevolkingsonderzoek (PB 49) | Postbus 1 | 3720 BA Bilthoven
T: [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] | **M:** +31 (0) [redacted] [redacted] [redacted] | **Kamer** [redacted] [redacted] | **Aanwezig:** [redacted] [redacted]
www.rivm.nl | www.rivm.nl/down-edwards-patau-seo | www.onderzoekvanmijnongeborenkind.nl
Bezoekadres: Antonie van Leeuwenhoeklaan 9, 3721 MA Bilthoven

---

Van: [redacted] [redacted]@rivm.nl
Verzonden: dinsdag 8 september 2020 11:18
Aan: [redacted] [redacted]@rivm.nl
CC: [redacted] [redacted]@rivm.nl; [redacted] [redacted]@rivm.nl; [redacted] [redacted]@rivm.nl
 <[redacted]@rivm.nl>
Onderwerp: RE: echoscopisten-Covid

Hoi [redacted] 5.1.2e

Dank. Ik heb het stukje een beetje herschreven:

Indien ondanks bovenstaande maatregelen, een instelling in de knel komt en de zorg niet kan continueren, is het aan de zorginstelling zelf om te beslissen om (tijdelijk) te echoën met volledige PBM's (schort, bril, handschoenen

en chirurgisch mond-neus masker). Deze uitzonderingsmaatregel kan bijvoorbeeld genomen worden in regio's waar corona veel voorkomt.

(ik zou het LCI hier niet noemen, het is aan de instelling)

Met vriendelijke groet,

5.1.2e
 5.1.2e M&G
 5.1.2e
 T 5.1.2e
 M 5.1.2e
 5.1.2e @rivm.nl
 Werkdagen 5.1.2e

.....
Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM)
 Landelijke Coördinatie Infectieziektebestrijding (LCI)
 Antonie van Leeuwenhoeklaan 9 | 3721 MA Bilthoven
 Postbus 1 (interne postbak 5.1.2e) | 3720 BA Bilthoven
 T (5.1.2e) 5.1.2e
 .....

Van: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Verzonden: dinsdag 8 september 2020 11:07

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

CC: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Onderwerp: RE: echoscopisten-Covid

Hee 5.1.2e

Nog even een dubbelcheck voordat ik het doorstuur naar de BEN:

- Eerste stap is altijd triage (staat op onze website pns.nl)
- Als een echoscopist door de GGD als een nauw contact van een COVID-19 patiënt wordt geïdentificeerd, gaat deze persoon tot 10 dagen na het contact in quarantaine.

Dit geldt ook voor zorgverleners. *Als de zorgcontinuïteit in het geding is*, kan de instelling/organisatie beslissen om medewerkers die in quarantaine zijn wél te laten werken met een chirurgisch mond-neusmasker. Zie ook : <https://lci.rivm.nl/lci.rivm.nl/covid-19/bijlage/zorgmedewerkerinszetentestbeleid> (staat op onze website op pns.nl)

- Indien ondanks bovenstaande maatregelen, *een instelling toch nog steeds in de knel komt en de zorg niet kan continueren*, mag de zorginstelling zelf beslissen om (tijdelijk) standaard te echoën met PBM's (echt met PBM, en dat houdt in dus schort, bril, handschoenen en chirurgisch mond-neus masker). Deze uitzondering zal in regio's voorkomen waar corona meer voorkomt, om zo de werkzaamheden daar te kunnen continueren (dit mag de BEN opnemen in hun nieuwsbrief en zeggen dat dat van het LCI komt).

5.1.2e in dit laatste geval is het dan niet nodig contact op te nemen met de GGD of veiligheidsregio, want die weten daar naar alle waarschijnlijkheid toch niks van. Deze instellingen mogen dan zelf hun beleid maken en afstemmen op wat nodig is.

Ik denk dat het communiceren van deze informatie de echoscopisten in de regio's waar het weer erg oploopt kan helpen om de zorg te blijven continueren.

5.1.2e ter informatie:

- Echoën met alleen een mondkmasker (II) is alleen om de zwangere/patiënt te beschermen (dat doen ze nu bijv in verpleegtehuizen enzo). Als je andersom de echoscopist/zorgverlener wilt beschermen, moeten zij volledig in PBM.
- Inmiddels ook besloten dat alle borstbussen ook volledig in PBM gaan. Die zitten wel op minder dan 30 cm van het gezicht.

Zal ik bovenstaande communiceren aan 5.1.2e

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e

RIVM Centrum voor Bevolkingsonderzoek (PB 49) | Postbus 1 | 3720 BA Bilthoven
 T: 5.1.2e | M: +31 (0) 5.1.2e | Kamer 5.1.2e | Aanwezig: 5.1.2e
www.rivm.nl | www.rivm.nl/down-edwards-patau-seo | www.onderzoekvanmijnongeborenkind.nl
 Bezoekadres; Antonie van Leeuwenhoeklaan 9, 3721 MA Bilthoven

Van: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Verzonden: vrijdag 4 september 2020 18:01

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

CC: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Onderwerp: RE: echoscopisten-Covid

Ja hoor, dat is akkoord.

5.1.2e

Van: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Verzonden: vrijdag 4 september 2020 15:50

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

CC: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Onderwerp: RE: echoscopisten-Covid

Hoi 5.1.2e, dank voor je heldere antwoord. Is het akkoord dat ik dit in deze vorm doorzet naar de BEN?

Wij zullen zelf ook even kijken of aanpassingen aan ons beleid op pns.nl nog noodzakelijk zijn.

Fijn weekend!

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e

RIVM Centrum voor Bevolkingsonderzoek (PB 49) | Postbus 1 | 3720 BA Bilthoven
 T: 5.1.2e | M: +31 (0) 5.1.2e | Kamer 5.1.2e | Aanwezig: 5.1.2e
www.rivm.nl | www.rivm.nl/down-edwards-patau-seo | www.onderzoekvanmijnongeborenkind.nl
 Bezoekadres; Antonie van Leeuwenhoeklaan 9, 3721 MA Bilthoven

Van: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Verzonden: vrijdag 4 september 2020 15:19

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

CC: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Onderwerp: RE: echoscopisten-Covid

Beste 5.1.2e

Dank voor je mail en vraag.

Ons standpunt is nog steeds dat structureel/routinematig gebruik van PBM (persoonsbeschermende middelen) niet nodig is.

Goede triage op klachten blijft erg belangrijk, als er geen klachten zijn is PBM niet nodig.

Als een echoscopist door de GGD als een nauw contact van een COVID-19 patiënt wordt geïdentificeerd, gaat deze persoon tot 10 dagen na het contact in quarantaine.

Dit geldt ook voor zorgverleners. Als de zorgcontinuïteit in het geding is, kan de instelling/organisatie beslissen om medewerkers die in quarantaine zijn wél te laten werken met een chirurgisch mond-neusmasker. Zie ook :

<https://lci.rivm.nl/lci.rivm.nl/covid-19/bijlage/zorgmedewerkersinzetentestbeleid> --> dat is 1. In principe houd je je aan triage, en dit voorstel.

In bijzondere omstandigheden. Als de instelling zegt we komen echt in de knel, dan mogen ze eigen afwegingen, dan mag de zorginstelling zelf beslissen om met PBM's verder te gaan. Organisatie moet ook de vrijheid hebben om beleid te maken. Daarnaast kan lokaal besloten worden om tóch preventief PBM te gebruiken, als er veel corona voorkomt in een regio. In dat geval kan er binnen de veiligheidsregio besloten worden om extra maatregelen te nemen in bepaalde situaties. Hiervoor kan een instelling contact opnemen met de GGD. → opschalingsplan voor de GGDén als er meer corona voorkomt. Dat is met name gericht op hoe krijg je het weer onder controle. Wat mag er allemaal niet meer. Bron en contactonderzoek nog stranger maken.

Borst bussen → zijn medisch specialisten.

Ter bescherming van de medewerker,

Mond neusmasker is voor bescherming van de patient

PBM is voor bescherming art / echsco

1 tegen bescherming van besmetting = mond neus mondmaskter

Zelf beschermen tegen mogelijk patient

We weten dat de capaciteit van de teststraten op dit moment een knelpunt is. Dat geldt niet alleen voor zorgmedewerkers, maar ook voor bv onderwijspersoneel. Dit is een landelijk probleem waar aandacht voor is, vooralsnog is er geen voorrang voor bepaalde groepen.

Ik weet niet over wat voor testen het gaat bij STAR-SHL, goed om te kijken wat voor test het is en hoe betrouwbaar deze is.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e
5.1.2e

T 5.1.2e 5.1.2e

M 5.1.2e 5.1.2e

5.1.2e @rivm.nl

Werkdagen 5.1.2e

.....
Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM)

Landelijke Coördinatie Infectieziektebestrijding (LCI)

Antonie van Leeuwenhoeklaan 9 | 3721 MA Bilthoven

Postbus 1 (interne postbak 5.1.2e) | 3720 BA Bilthoven

T (5.1.2e) 5.1.2e
.....

Van: [redacted] <[redacted]@rivm.nl>
Verzonden: vrijdag 4 september 2020 13:02
Aan: [redacted] <[redacted]@rivm.nl>
CC: [redacted] <[redacted]@rivm.nl>; [redacted] <[redacted]@rivm.nl>
Onderwerp: RE: echoscopisten-Covid

Hoi [redacted]

[redacted] vandaar dat we weer bij jou uitkomen. Zie onderstaande app van de voorzitter van de BEN (beroepsgroep echoscopisten). Verandert dit nog iets in jullie beleid rondom wel of niet gebruiken van mondklappers bij deze echoscopisten?

En is er geen voorrang voor zorgprofessionals in de teststraten?

Mocht het nog lukken om vandaag te reageren, zou dat heel fijn zijn. Dit gaat mogelijk namelijk zorgen voor tekorten van echoscopisten en daarmee grote problemen.

Heel veel dank!

Groetjes, [redacted]

Met vriendelijke groet,

[redacted]
[redacted]

RIVM Centrum voor Bevolkingsonderzoek (PB 49) | Postbus 1 | 3720 BA Bilthoven
T: [redacted] | **M:** +31 (0) [redacted] | **Kamer:** [redacted] | **Aanwezig:** [redacted]
www.rivm.nl | www.rivm.nl/down-edwards-patau-seo | www.onderzoekvanmijnongeborenkind.nl
Bezoekadres: Antonie van Leeuwenhoeklaan 9, 3721 MA Bilthoven

---

Van: [redacted] <[redacted]@hotmail.com>
Verzonden: vrijdag 4 september 2020 11:29
Aan: [redacted] <[redacted]@rivm.nl>
Onderwerp: APP [redacted] van de BEN

Hi [redacted] Eerste centra zijn zich aan het melden die contactmeldingen hebben gehad, geconfronteerd worden met testcapaciteit ggd waardoor echoscopisten te lang in quarantaine moeten. Een centrum (zo al 3 keer 'getroffen') is nu definitief overgegaan naar routinematig masker bril en handschoenen omdat alleen dan echoscopisten na contactmelding door mogen werken (in overleg met ggd). Ik ga vandaag contact opnemen met Star-shl omdat daar mogelijk sneller getest kan worden (met 'doe het zelf' pakketjes). Maar op deze manier dreigen tekorten aan echoscopisten. In ieder geval in de randstad.. Ik ben vandaag slecht telefonisch te bereiken omdat ik de hele dag online lesgeef.. beter appen.

[redacted]

[Outlook voor iOS](#) downloaden

Van: [redacted] <[redacted]@rivm.nl>
Verzonden: dinsdag 18 augustus 2020 18:38

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e
 <5.1.2e@rivm.nl>
CC: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Onderwerp: RE: echoscopisten-Covid

Beste 5.1.2e

Naar aanleiding van je mail heb ik even besproken met 5.1.2e, onze bedrijfsarts.

Wij herkennen het advies om met FFP2 maskers te gaan werken niet.

De vereniging voor Radiologie onderschrijft de richtlijn van de FMS, zie ook:

<https://www.radiologen.nl/nieuws/leidraad-persoonlijke-bescherming-bij-poliklinische-patiënten-op-de-afdeling-radiologie>. Maar daar lees ik het gebruik van FFP2 maskers niet terug bij het maken van een buikecho.

Zou jij aan 5.1.2e kunnen vragen waar dit op gebaseerd is?

Met vriendelijke groet,

5.1.2e
 5.1.2e

T 5.1.2e 5.1.2e
 M 5.1.2e 5.1.2e
 5.1.2e @rivm.nl

Werkdagen 5.1.2e

.....
Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM)

Landelijke Coördinatie Infectieziektebestrijding (LCI)

Antonie van Leeuwenhoeklaan 9 | 3721 MA Bilthoven

Postbus 1 (5.1.2e) | 3720 BA Bilthoven

T (5.1.2e) 5.1.2e
 .....

Van: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Verzonden: dinsdag 18 augustus 2020 16:02

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

CC: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Onderwerp: FW: echoscopisten-Covid

Beste 5.1.2e

Ik weet niet zeker bij wie van jullie ik dit moet voorleggen. Het ligt wel in het verlengde van de vorige vragen maar dat blijft denk ik ook maar doorgaan dus ik weet niet zeker of jij dit nog wilt afhandelen 5.1.2e of toch 5.1.2e

Ik heb vanmorgen 5.1.2e gesproken. Vanuit de beroepsvereniging echoscopisten Nederland (BEN) wil men gaan adviseren alle zwangeren te gaan echoën met een mondkapje. Wat ik toen nog niet had begrepen is dat ze bij iedereen een FFP2 masker willen adviseren.

Ik heb het er al met 5.1.2e over gehad dat dat absoluut niet het RIVM advies is. We hebben ons protocol aangepast nav jullie adviezen (er staan nog een paar kleine dingen in die we aanpassen maar ter info de laatste versie let niet op de opmerkingen maar voor de volledigheid stuur ik dit toch mee).

NU baseert de BEN zich op adviezen van een arbodienst om toch iedereen met mondkapjes FFP2 te gaan echoën ondanks ons advies hierin. Zie deze mail hieronder. Willen jullie hier nog op reageren of de arbo evt op aanspreken? Ze schrijft ook: "Diverse ziekenhuizen en huisartsenpraktijken zijn inmiddels al op deze maatregel overgegaan". Is dat zo? Weten jullie daar iets van? Kan me dat nauwelijks voorstellen.

O ja, ze waren per ongeluk bij [redacted] uitgekomen ook van het RIVM. Die is hier weer tussenuit.

Ik hoor graag van jullie, veel dank maar weer!

Met vriendelijke groet,

[redacted]
[redacted]
RIVM Centrum voor Bevolkingsonderzoek (PB 49) | Postbus 1 | 3720 BA Bilthoven
T: [redacted] | M: +31 (0) [redacted] | Kamer [redacted] www.pns.nl/down-edwards-patau-en-seo
Bezoekadres: Antonie van Leeuwenhoeklaan 9, 3721 MA Bilthoven

Van: [redacted] <[redacted]@gmail.com>

Verzonden: maandag 17 augustus 2020 17:10

Aan: [redacted] <[redacted]@rivm.nl>

CC: [redacted] <[redacted]@rivm.nl>; [redacted] <[redacted]@rivm.nl>

Onderwerp: echoscopisten-Covid

Beste [redacted]

hartelijk dank voor het terugbellen zojuist.

Zoals ik al vertelde heb ik inmiddels ook contact gehad met arbeidshygiënist van een Arbodienst (Arboned) omdat zij ook belast zijn met RI&E, en daar kreeg ik een duidelijke adviezen.

Zoals afgesproken leg ik de vragen die ik naar aanleiding van dat gesprek heb ook nog even schriftelijk voor, en stuur ik deze mail ook meteen in cc naar [redacted], met wie ik hier ook contact over heb.

Het advies van de arbeidshygiënist was, toegespitst op echoscopisten als volgt;

Belangrijk zijn en blijven de 1,5 meter afstand houden, handen wassen tussen alle onderzoeken in en goede triage middels een vragenlijst de dag voorafgaand aan het onderzoek. Hierbij zou nu ook gevraagd moeten worden of de zwangere en/of haar partner op vakantie is geweest in een risico gebied waarvoor nu het quarantaine advies geldt. "Quarantaine is quarantaine", dus deze mensen dienen echt thuis te blijven.

-wat te doen als de normale termijn waarop het echo onderzoek (SEO) plaats dient te vinden hierbij overschreden gaat worden?

-wat is de termijn waarop mensen terug zijn gekomen die nagevraagd moet worden? De afgelopen 2 weken neem ik aan?

Omdat de 1,5 meter in ieder geval tussen de zwangere en echoscopist niet nageleefd kan worden (partner afhankelijk van de ruimte), het contactmoment relatief lang duurt en er vaak > 10 keren op een dag minder dan 1,5 m afstand tot diverse mensen (juist in de leeftijdscategorie waarbinnen het virus nu snel verspreid), dient de echoscopist tijdens het onderzoek een FFP2 masker te dragen. Dit is iets wat wij echoscopisten dan ook willen gaan adviseren.

-kan de RIVM zich hier in vinden? Diverse ziekenhuizen en huisartsenpraktijken zijn inmiddels al op deze maatregel overgegaan.

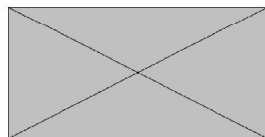
-Er zijn nog veel vragen aan welke eisen de luchtverversing dient te voldoen, aangezien in het bouwbesluit nooit gekeken is naar besmettingsrisico voor een virus. Wat is het advies van de RIVM in deze?

-Gebruik van ventilatoren dient te worden vermeden, zeker in kleine ruimtes waar meer mensen samen zijn. Eens?

Fijn dat u morgen wilt antwoorden!

Vriendelijke groet,

[redacted]

www.echoscopisten.nl